

Taru Väyrynen, Tarmo Väyrynen

ELIAS

Elias

Taru ja Tarmo Väyrynen

Elias

© 2026 Taru Väyrynen, Tarmo Väyrynen,
Kustantaja: BoD · Books on Demand,
Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki,
bod@bod.fi
Kirjapaino: Libri Plureos GmbH,
Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa
ISBN: 978-952-80-5353-8

*"Kuulkaa korpeimme kuiskintaa,
jylhien järvien loiskintaa!
Meidänpä mainetta mainivat nuot
koskien ärjyt ja surkeat suot!"*
Ilmari Kianto: Nälkämaan laulu

Isien perintö

Tarmon lapsuudenkoti Hautala oli asutustila Kainuussa Ison vaivaissuon laidalla. Hautala kuului Säräisniemen kuntaan, jonka nimeksi muutettiin vuonna 1954 Vaala, ja Jaalangan kylään, mutta se oli kaukana Jaalangan Oulujärven pohjoisrannalle sijoittuvasta kyläkeskuksesta. Ison vaivaissuon ympärillä oli Hautalan lisäksi muitakin asutustiloja, ja läheisen Kaihlasan järven rannoilla oli aikaisempaa asutusta. Yhdessä ne muodostivat pienen Kaihlasan kylän.

Kaihlasan kylän asutustilallisissa oli niitäkin, jotka olivat kotoisin muualta kuin Kainuusta, mutta Tarmon isä Elias Väyrynen kuului Kainuuseen jo 1600-luvulla tulleiden uudisasukkaiden jälkeläisiin.

Jyväskylän yliopiston vuonna 1984 julkaisema Jorma Keräsen tutkimus Kainuun asuttamisesta kertoo, että Väyrysiä oli Kainuussa jo 1500-luvun puolivälin jälkeen, mutta heitä

ei löydy enää 1570-luvun lopulla. Sen jälkeen Väyrysen taloja eli maatiloja mainitaan Kainuun asiakirjoissa vasta vuonna 1620, jolloin niitä on kaksi. Molemmat ovat Väyrylän kylässä, joka oli 1600-luvun alussa maakirkkukylä, eli olemassa vain paperilla, ja sen talot sijaitsivat todellisuudessa Salmi-, Somer-, Tuli-, Voipua- ja Kongasjärvellä, jotka nykyisin kuuluvat Puolangan kuntaan. Myös Puolankajärven talot luettiin Väyrylän kylään vuoteen 1636 asti.

Väyrylän kylän Väyrysten todennäköisenä lähtöpaikkana on Keräsen mukaan Juva, jossa Väyrysiä asui 1500-luvun lopulla. Väyrysiä asui kuitenkin 1500-luvun lopulla myös Puolangan länsipuolella Salon suurpitäjään kuuluvassa Kestilässä ja Pyhäjärven siinä osassa, joka rajoittuu Kestilään ja on lähellä Siikajoen latvaa. Väyrysen sukua laajasti tutkineen Juhani Väyrysen sukuselvityksen mukaan Pyhäjärveltä muutti Kainuuseen vuonna 1608 Reko Rekonpoika Väyrynen, ja samana vuonna Pekka Pekanpoika Väyrynen Kestilästä.

Vakiintuneen tavan mukaan käytämme mekin nimien suomennettuja muotoja, jos emme viittaa alkuperäisen asiakirjan merkintään, vaikka käytäntö onkin monella tapaa harmillinen. Suomennoksesta ei voi päätellä

Sukutarina, joka alkaa Kainuuseen 1600-luvulla uudisasukkaaksi tulleesta Matti Matinpoika Väyrysestä ja kulkee yhdeksän sukupolvea Elias Eliaksenpoika Väyryseen, joka oli asutustilallinen Säräisniemen Kaihlasan kylässä Ison vaivaissuon luona.

BoD

